

виготовлення якісної продукції, що забезпечує зростання прибутків та в свою чергу збільшує податкові надходження до бюджету, тому держава також зацікавлена у розвитку лізингових відносин. Таким чином, у наш час в Україні фінансовий лізинг, як джерело фінансування може стати альтернативою банківському кредиту та забезпечити ефективний розвиток підприємств.

Використана література:

1. Про фінансовий лізинг: Закон України від 16.01.2004 № 1381-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/723/97-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 23.01.2020).
2. Підсумки діяльності фінансових компаній та юридичних осіб (лізингодавців) за 2018 рік. Нацкомфінпослуг. URL: https://www.nfp.gov.ua/files/OgliadRinkiv/FK/FK_IV%20kv_2018.pdf (дата звернення: 23.01.2020).
3. Кущик А. П., Гергель Є. І. Сучасний стан та проблеми розвитку лізингу в Україні. *Вісник запорізького національного університету. Серія: Економічні науки.* 2010. № 1 (5). С. 153-158.
4. Барташук К. А. Фінансовий лізинг як джерело фінансування розвитку підприємств України. *Економічна наука. Серія: Економіка та держава.* 2015. № 3. С. 142-147.

Дем'янчук О., к. е. н, доц.
Лозко К., студентка Е-42
Національний університет Острозька
академія, м. Острог, Україна

ЗАБЕЗЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ

В умовах сьогодення безпека є однією з основних проблем, оскільки через перехід економіки України до ринкової значно зростає конкуренція, що може погіршувати стан деяких підприємств. Саме тому, необхідним є розробка і впровадження таких механізмів, щоб забезпечували фінансову безпеку підприємства та надавали можливість вчасної реакції на всі види загроз.

Наразі, питання фінансової безпеки є досить актуальним не тільки через фінансову кризу, але й через нестабільність фінансових ринків. Через досить нестійкий стан економіки, який характеризується наявністю багатьох внутрішніх та зовнішніх загроз та високим ступенем економічних ризиків на даному етапі для підприємств головною метою є досягнення фінансової безпеки.

Проблема забезпечення фінансової безпеки знайшла відображення у працях таких вчених, як І.А. Бланк, А.О. Іванова, Т. Б. Кузенко, Ю.В. Лаврова, О.Д. Ладюк, С.М. Фролова, Н.В. Якушина та ін. В них розкривається зміст фінансової безпеки, основні її характеристики, складові механізми забезпечення фінансової безпеки та показники її рівня. Основною метою є обґрунтування теоретичних підходів щодо забезпечення фінансової безпеки та оцінка практичних чинників, що на її впливають.

Фінансова безпека підприємства – складова економічної безпеки, що дозволяє ідентифікувати та уникнути внутрішніх та зовнішніх загроз і забезпечувати ефективно функціонування в майбутньому.

Стабільність будь-якого підприємства залежить від того, наскільки суб'єкт господарювання захищений до впливу різних загроз. У ролі основного критерію поділимо загрози на зовнішні та внутрішні [1].

Внутрішніми загрозами можуть бути: низький професійний рівень керівництва підприємства, вибір ненадійних партнерів та інвесторів, низьку компетентність кадрів, наявність застарілого обладнання, відсутність системи виявлення й вирішення конфліктних ситуацій, відсутність ефективної системи планування на всіх рівнях тощо.

Виділяють такі зовнішні загрози: використання недобросовісної конкуренції, промислово-економічне шпигунство, монополія, наявність недобросовісних конкурентів, протизаконні фінансові операції, надзвичайні ситуації природного й технічного характеру, несанкціонований доступ конкурентів до конфіденційної інформації.

В більшості випадків на вітчизняних підприємствах виникають внутрішні загрози, саме через нанесення шкоди працівниками підприємств, та насамперед дуже важливою є робота менеджерів, оскільки в нашій країні майже більшість керівників не мають відповідної освіти у сфері управління, що значно відображається на роботі персоналу. Мати хороший бізнес це двостороння робота керівництва та всього персоналу, тому необхідною є як психологічна так і організаційна робота з колективом для того, щоб мати можливість запобігти виникненню різних загроз.

Саме тому, основним завданням фінансової безпеки є забезпечити ефективне функціонування підприємства на всіх стадіях його розвитку та можливість уникнути всіх загроз.

Для забезпечення фінансової безпеки на підприємствах використовують форми, інструменти та важелі впливу .

Насамперед використовується фінансове планування та прогнозування, що дає змогу визначити майбутні напрями розвитку підприємства та прогноз необхідних для його функціонування показників.

Також необхідним є виокремлення фінансових важелів, тобто певних стимулів для ефективного виконання поставлених завдань. Ними можуть бути деякі пільги в оподаткуванні чи кредитуванні, штрафи, пені тощо.

Підприємство не зможе ефективно функціонувати без інформаційного забезпечення. До його відноситься статистична, економічна, фінансова, комерційна та інша інформація. Саме тому, надзвичайно важливим забезпеченням фінансової безпеки є дотримання комерційної таємниці, володіти інформацією про постачальників та покупців для налагодження зв'язків та періодично здійснювати оцінку фінансово-економічної діяльності[2].

До інструментів можуть належати: акції, облігації, розрахункові документи, валюта та інші.

Слід зауважити, що фінансовий механізм потребує чіткої взаємодії всіх складових фінансового механізму, тобто їх застосування має бути комплексним без ніякого виключення.

Для того, щоб детальніше побачити стан фінансової безпеки в Україні, було проаналізовано динаміку кількості збиткових та прибуткових підприємств протягом 2010-2019 рр. (рис.1).

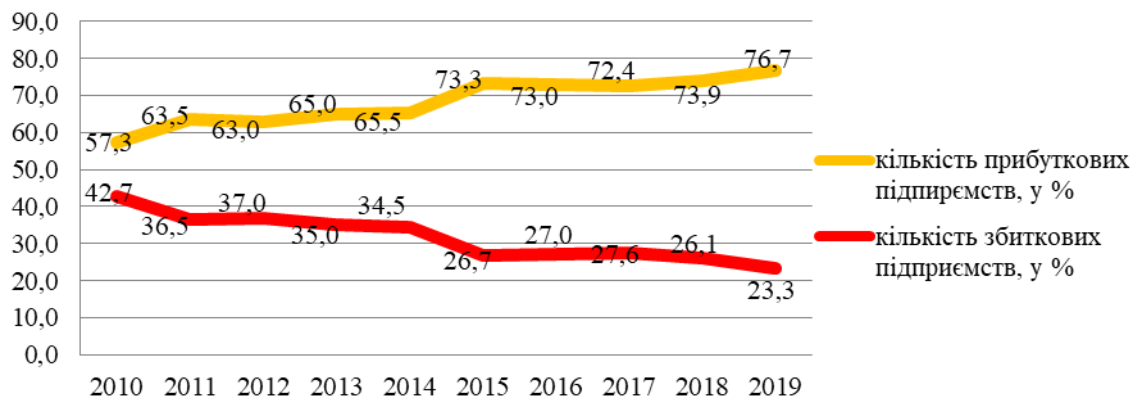

Рис.1. Динаміка кількості прибуткових та збиткових підприємств протягом 2010-2019 рр.

Джерело: розроблено авторами на основі [3].

На основі якого, можна побачити, що протягом 2010-2014 рр. спостерігається найбільший відсоток збиткових підприємств, що безумовно пояснюється анексією Криму та проведенням АТО, що спричинило погіршення економічної ситуації в країні, втратою сировини та постачальників, а в свою чергу загрозу фінансовій безпеці в цілому, через що, більшість підприємств сходу і досі знаходяться в незадовільному стані або збанкрутували. Протягом 2015-2019 рр. можна бачити зростання кількості прибуткових підприємств, що є позитивним фактором, оскільки означає, що підприємства підвищують рівень фінансової безпеки.

У навчальному посібнику «Економічна безпека» Жихор О.Б. та Куценко Т.М., зазначається, що в основі механізму забезпечення фінансової безпеки покладено вдосконалену принципову схему, яка припускає наявність трьох базових компонентів: інтереси у фінансовій сфері, загрози як чинники, що створюють небезпеку реалізації інтересів, і система заходів, направлених на усунення загроз, їх прогнозування, своєчасне попередження і профілактику [4,76 с].

Наразі в умовах ринкової економіки у боротьбі за місце на ринку виживає той, хто має конкурентоспроможнішу продукцію. Що сталося, наприклад, у металургійній галузі, яку до сьогодні поглинає глибока фінансова криза.

Можна стверджувати, що значна частина українських виробників значно поступається іноземним, що не може не впливати на фінансову безпеку суб'єкта господарювання, оскільки це виявляється на його фінансовій стійкості.

Щоб знизити рівень загроз необхідно вчасно та комплексно оцінювати фінансовий стан підприємств, що дасть змогу визначити на якому рівні безпеки перебуває підприємство.

Виділяють такі рівні фінансової безпеки:

- абсолютна фінансова стійкість, тобто підприємство знаходиться в безпечному фінансовому стані;

- нормальна фінансова стійкість, що може означати, що на підприємстві наявний хороший фінансовий стан;
- нестійкий фінансовий стан, тобто на підприємстві є ризики втрати своєї платоспроможності, а отже і фінансової безпеки;
- кризовий фінансовий стан, це може свідчити про критичний рівень фінансової безпеки, або її відсутність.

Основним фактором забезпечення фінансової безпеки є процес управління нею, а саме:

- створення ефективних інформаційно-аналітичних систем, які б забезпечували обґрунтування певних управлінських рішень;
- аналіз фінансового стану підприємства та діагностика ймовірності банкрутства;
- ідентифікація, оцінка та ліквідація загроз та проблем, які виникають на певних місцях діяльності підприємства;
- планування фінансово-економічної безпеки та формування стратегічних цілей підприємства;
- забезпечення ефективного контролю за фінансово-економічною безпекою підприємства.

Отже, фінансова безпека є чи не найголовнішим фактором, який забезпечує роботу підприємства. Тому для того, щоб підприємство розвивалося йому необхідно: забезпечити чітку взаємодію складових фінансового механізму, вчасно оцінювати рівень фінансової стійкості та забезпечити ефективний контроль на підприємстві.

Використана література:

1. Іванків О.В. Діагностика загрози економічній безпеці підприємства й напрями їх нівелювання в умовах євроінтеграційних процесів. Луцьк, 2016 р. 41 с.
2. Лаврова Ю.В. Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства. *Вісник економіки транспорту і промисловості № 29. Серія: Економічна безпека.* 2010. № 29. 127-129 с.
3. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Жихор О.Б., Куценко Т.М. Економічна безпека: навчальний посібник. Харків, 2013 р. 76 с.

Дем'янчук О., к.е.н., доц.
Парфенюк А., студентка
Національний університет «Острозька академія», м. Острог, Україна

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Вступ. Світовий досвід показує, що ефективність функціонування ринкової економіки залежить від оптимального розвитку малого, середнього та великого бізнесу. Разом з тим, мале підприємництво виступає основою соціально-економічного розвитку держави. Розрахунки, здійснені на основі даних Державної служби статистики України, показують, що станом на 2018 рік малі підприємства,